

Asia: VN/20925/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne, mikäli erottelu alla olevien kysymysten mukaisesti ei onnistu

Pidämme tarkoituksenmukaisena säätää selkeästi palveluiden järjestämisvastuusta eri toimijoiden välillä. Erityinen huolenaiheemme ehdotetun sääntelyn osalta liittyy siihen, huomioidaanko sääntelyssä riittävällä tavalla kokonaisvastuun turvaaminen ilman huoltajia tulleiden lasten sekä yleisemmin maahantulijoiden palveluista tilanteessa, jossa ehdotuksen mukaisesti vastuu jakautuu usean eri toimijan kesken. Kuntien ja hyvinvointialueiden vastuunjako on kuvattu sinänsä selvästi, mutta työnjaon muutokset voivat olla omiaan heikentämään kokonaiskuvan muodostamista yksittäisen henkilön tai perheen kokonaispalvelutarpeesta.

Yhtenä huolenaiheena on, että uudistuksen jakaessa sosiaalihuollon, lasten- ja nuorten palveluiden sekä kotoutumiseen liittyvien palveluiden vastuita usealle eri toimijalle, myös toimijoiden osaaminen ja resurssit hajautuvat. Käsitteemme mukaan kotoutumiseen liittyvien palveluiden järjestämisessä yhteistyötä ovat tehneet kuntien eri toimialat, ja vain osa kotoutumispalveluiden toimijoista siirtyy hyvinvointialueiden palvelukseen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteita muutettaessa. Samalla vastuutahojen väliseen tietojen saantiin ja siirtymiseen sekä tiedonsaantioikeuksiin voi käytännön tasolla liittyä ongelmia. Lakiuudistuksessa ei mielestämme riittävällä tavalla korostu eri osapuolten välisen yhteistyön toteutumisen varmistaminen. Edellä kuvatut muutokset voivat näkyä myös epäselvyytenä palveluntuottajien ja järjestöjen suuntaan tukeuduttaessa niiden palveluihin kunnan tai hyvinvointialueen toimesta.

Lakiesityksellä toteutetaan ensisijaisesti sote-uudistukseen liittyvän hallintorakenteen edellyttämät välttämättömät muutokset, mutta asiaan liittyvä yksityiskohtainen säätäminen sosiaalihuollon lainsäädännön osalta on tarkoitus tehdä myöhemmin osana kotoutumislain kokonaisuudistusta. Kotoutumislain uudistuksen keskeinen tavoite on selkeyttää eri toimijoiden vastuita, vahvistaa monialaista yhteistyötä sekä järjestöjen ja työnantajien kanssa tehtävää yhteistyötä sekä päivittää kotoutumislakia vastaamaan viranomaistehtävien siirtojen aiheuttamiin muutostarpeisiin. Lakiehdotuksen arvioitu esittelyajankohta on viikolla 37 (2022) ja lain suunniteltu voimaantuloajankohta vuonna 2024. Näkemyksemme mukaan hallinnollisten rakenteiden uudistaminen pitäisi tehdä vasta muiden lainsäädännöllisten muutosten toteutuksen yhteydessä,

jolloin voitaisiin paremmin huomioida vastuunjaon toimivuus suhteessa palveluihin sekä välttää edellä kuvatut vastuunjakoon ja tiedonvaihtoon liittyvät riskit. Uudistettaessa rakenteita ennenaikaisesti voi riskinä olla, että myös tulevan kotoutumislain kokonaisuudistuksen tavoitteet jäävät osin toteutumatta.

1. Lakiluonnos työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain muuttamiseksi

Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun palvelutarpeen arviointia, työttömän työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaisen palvelukokonaisuuden suunnittelua sekä työllistymisprosessin etenemistä ja seurantaa koskevat pykälät 3, 4, 5, ja 6.

-

7 § Monialaisen yhteispalvelun järjestäminen ja valtakunnallinen ohjaus (Pykälä sisältää asetuksenantovaltuuden. Asetuksen sisältöä on kuvattu säännöskohtaisissa perusteluissa. Voimassa oleva valtioneuvoston asetus on 1377/2014.)

-

Mitä muuta haluatte sanoa ehdotuksesta?

-

2. Lakiehdotus kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Kustannusten korvaaminen (luku 6)

-

Alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten ja nuorten tuen ja asumisen järjestäminen (27-28 §)

-

Muut hyvinvointialueisiin liittyvät muutosehdotukset

-

Mitä muuta haluatte sanoa ehdotuksesta?

-

Laine Terhi
Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö sr.